

POSTANOWIENIE

5 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 5 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. M.

przeciwko „P.” spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., K. F. i P. F.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej M. M.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 25 stycznia 2022 r., I AGa 110/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego „P..” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty;
3. przyznaje adwokatowi A. M. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Łodzi kwotę 8100 (osiem tysięcy sto) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 lutego 2021 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo M. M. przeciwko „P.” sp. z o.o. w Ł., K. F. i P. F. o zapłatę.

Wyrokiem z 25 stycznia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację powoda od powyższego wyroku.

Skargę kasacyjną od tego wyroku wniósł powód, skarżąc wyrok w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący podał jako podstawę przedsądu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistą zasadność skargi.

W odpowiedzi na skargę, pozwany „P. sp. z o.o. w Ł. wniósł o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c.; nie służy merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek,

przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane przypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, a więc gdy wyrok bez wątpliwości jest błędny lub wadliwy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 1 marca 2002 r., I PKN 34/01; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, z 26 października 2022 r., I CSK 3332/22, z 29 stycznia 2021 r., I CSK 491/20).

Podkreślenia wymaga, że na etapie postępowania, jakim jest tzw. „przedsąd”, nie jest dopuszczalna ocena podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.), lecz Sąd Najwyższy jest zobligowany i uprawniony wyłącznie do zbadania, czy wystąpiły przyczyny kasacyjne, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Analiza motywów zaskarżonego wyroku może być zatem dokonana jedynie pod kątem tego, czy uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawiera argumenty, które przekonują o oczywistej zasadności skargi. By teza skarżącego o wystąpieniu podanej przyczyny kasacyjnej była zasadna, musiałaby opierać się na wykazaniu oczywistej błędności rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji, zakwestionowanego w skardze kasacyjnej, wskazującej w podstawach na dopuszczenie się przez ten Sąd określonych uchybień.

Sąd Najwyższy nie dostrzegł, by skarżący wykazał zaistnienie przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, w rozumieniu wyżej podanym. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie powołano żadnych argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do

oczywistego naruszenia prawa, oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w sądzie drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe.

Przepis art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednakże, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 9 grudnia 2011 r., II PK 214/11; z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 730/17; z 22 marca 2018 r., III CSK 296/17; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17; z 9 maja 2017 r., I CSK 686/16; z 25 stycznia 2017 r., IV CSK 384/16; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16).

Jakkolwiek skarżący w skardze kwestionuje m.in. sposób uzasadnienia zaskarżonego wyroku, to jednak analiza uzasadnienia przyczyn kasacyjnych czyli wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, doprowadziła Sąd Najwyższy do wniosku o prowadzeniu kolejnej, niedopuszczalnej polemiki ze stanowiskiem, wyrażonym w zaskarżonym wyroku.

Uzasadnienie wniosku stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie. Jest to niedopuszczalne z uwagi na wyłączenie, o którym mowa w art. 398³ § 3 k.p.c., w myśl którego podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Mając na względzie zaprezentowane argumenty, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej,

nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu – na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 39821 k.p.c. oraz w związku z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Z uwagi na to, że powód reprezentowany był w postępowaniu ze skargi kasacyjnej przez adwokata ustanowionego z urzędu w postępowaniu przed sądem drugiej instancji – na stosowny wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną – Sąd Najwyższy na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, a także § 2 punkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokacie – mając na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 – przyznał adwokatowi od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Łodzi kwotę 8 100 zł, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

[SOP]

(r.g.)